

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre . . . 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor

Egyes számon ára 10 fill.

Megjelenik minden vasárnap.

Telefonszám: 15.

NÉPJÓG

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utóza
17. szám,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tázendő.

A kiadóhivatal

munkakörét Kéthelyi L.
és Társa könyvnyomdája
vállalván magára, az elő-
zetések, nyitóléti és hird-
etési díjak és a lap szerke-
tésére vonatkozó fűszőlő-
látsok ide intézendők.

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Magyar kultúra.

Nagy - Magyarország csak úgy jöhet majd létre, ha az egységes magyar nemzetet létrehozza a nemzeti kulturpolitika.

Ennek sikeres keresztülvitele és végrehajtása a nemzet jövőjének a kérdése.

A hatvanhetes kormányzás négy évtizedes uralkodásának sok egyéb mulasztása mellett az a legnagyobb és válságos idők bekövetkezése esztére helyrehozhatatlan büne, hogy nem volt nemzeti kulturpolitikája. Mennyi idő veszett el haszontalanul s mily messzekiható alkotások lettek volna létesíthetők négy évtized alatt.

A mi negyven év óta az egységes nemzeti közművelődés terén alkottatott, az csupán a jelen elősködése volt, de szögyenletesen kevés történt az egységes nemzeti állam kulturájának megépítésére.

Mert a magyar állam közoktatás-ügyének eddigi állapota valóságos szörnyszülőtte egy állam közoktatás-ügyi politikájának. Szolgáljon ennek igazolására csak egy példa. Ki hinne például, hogy Magyarországon törvény szentesíti azt az állapotot, hogy magyar fiuknak nem a saját anyanyelvükön kell előadást hallgatniok! A nemzetiségi gimnasiunok első négy osztályában a magyar előadási nyelv nem

kötelező; magyar fiuknak ott idegen, előttük ismeretlen nyelven kell az előadást hallgatniok saját hazájokban.

A népek történetében alig van erre hasonló példa. Ime itt s hasonlóban van az oka, hogy Magyarország miért nem magyar ország még ma sem.

Mindezen az egységes magyar nemzeti kulturpolitikának kell segítenie.

Ennek kezdőjeleit látjuk abban a kulturpolitikában, melyet a látható jelek szerint *Apponyi* Albert gróf inaugurál.

Pár nap előtt terjesztette a képviselőház elé az *ingyenes népoktatás*-ról és egyidejűleg a mezőgazdasági népoktatásról szóló törvényjavaslatot.

Horderejében mindketto kiszámíthatatlan, amaz mégis alapvetőbb, mert eltávolítja a legszegényebb néposztály, tehát főleg a nemzetiségek elől az iskoláztatás anyagi akadályait.

E javaslat alapelve az, hogy amikor az állam az iskolaföntartóknak anyagi támogatással segítségére siet avégből, hogy kulturális feladataiknak a kor követelményeihez képest megfelelhessenek, akkor az állam, a magyar állam nem támogat oly iskolákat, melyek föntartói a nemzeti céloktól eltérő törekvéseket szolgálnak. Ha ilyen törekvéseket észlel, megvonja legott a segílyt, sőt érvényesíti az állam tiltó s ha kell megtorló hatalmát és erejét. E törvényjavaslat törvényre

emelkedésével az állami befolyás alapja lényegesen kiszélesítették s mód adatik az államhatalomnak, hogy keze mindenhová elérjen, oda is, a hová eddig talán el nem juthatott, és mód adatik, hogy az államhatalom mindenütt biztosithassa a népnevelés nemzeti irányját.

Nagy kezdőlépés megtétele e javaslat az ingyenes *állami* népoktatás felé, a melynek elérése betetőzése lesz az egységes nemzeti kultúra épületének. Hiszszük, hogy a népoktatás után aközépközpontokra is reá kerül a sor.

A mezőgazdasági népoktatás létesítése szintén nevezetes alapvető munka. A mezőgazdasági szakiskola tanítási nyelve a magyar nyelv lesz! Ezek az iskolák tehát csak magyar iskolák lehetnek. Nagy jótétemény, de egyuttal állami szükséglet ez, éppen a nemzetiségi honpolgárok nagy tömegére nézve, mert a gazdasági ismeretek elsajátítása mellett a magyar szó és magyar szellem hódító erejével hódítanak állampolgárokat a magyar hazának.

Üdvözöljük — szerény munkásai mi a magyarságnak — a közoktatás-ügyi kormányt ezen a megkezdett uton. Sic itur ad astra!

Dr. Rusa Ernő.

TÁRCZA

Palika iskolába jár.

Palika atyja kereskedő. A család egy nyaralóhely egyik díszes, de nyirkos villájában lakik. Kezdődik az iskola év és mivel Palika már hat éves, összeült a család tanács: a mama, papa és a házi orvos. Az orvos konstatalja, hogy Palikának nem sokat használt a nyolcz heti nyaralás, a villa csinos, de kicsiny és árnyéktalan kertjében való tutkosás. Apa és anya mindjárt az elemi iskola második osztályába akarják adni a gyermeket, de az orvos meg egy évig otthon akarja tartani, mert gyenge testszervezetű, a mult tavaszon az ovóból hozott görcsös köhögése nagyon megviselte.

A szülők azonban másképp határoznak. Palika iskolába fog járni, nehogy egy évvel később legyen ügyvéd vagy doktor, aztán a szomszéd doktorék is iskolába adják Ferkéjüket, ki nagy és vad kamasz és ha összeke:ül Palikával, csak verekedik, földre teperi, de bezzeg nem tud francziaul, sem zongorázni, mint Palika, ki Augustza kisasszony keze alatt vitte ily sokra.

De melyik iskolába járjon Palika? az

apa az iskolai egészségtant tanulmányozta, aztán sorra járta a belvárosi iskolákat. Szerinte egy sem felelt meg az egészségügyi követelmények, mindazonáltal Palikából iskolarekruta lett.

Palika már iskolába jár! . . . Augustza kisasszony helyett nevelő jön. — Juhász Menyhért ur bölcsészhallgató. Palika napirendje ékesen megírva, falra szegezve. A napirend iskolaórákból, aztán francia és zongoraórákból áll. Egy kis sétára csak vasár- és ünnepnap telik idő. A legszebb derűfényes őszi napon Pali otthon ül a nevelő mellett és tanul vagy rajzol. A hűvösödő időben nyakik kendőbe burkolva küldik iskolába és mégis egy napon dagadt torokkal jött Palika haza. Az anyja azt hitte, hogy difteritist kapott egyik iskolatársától. Az apa szidta a rossz ellenőrzést. Palikának csak torokgyulladás volt.

Az orvos bácsi elrendelte, hogy ne pólyázzak annyira a gyermeket, hanem inkább edzzék a gyermek testét.

A télen főfájásról panaszkodott Pali. A jó tanító odaültette a fagyos fiut a fütőkályha mellé.

Evek multak. Pali megnyult, de folyton köhécselt. Iskoában magaviselete példás, előmenetele emyedetlen, előmenetele

— igyekvés és nevelője daczára — közepes. Kicsinyben egész mása a nevelőjének, Juhász Menyhért urnak.

Pali gimnáziumba kerül. Egyre a legszorgalmasabb, habár nem is a legjelesebb tanuló marad. A tornában azonban nem jár, játékra, labdázásra nem is gondol, hanem ehelyett képekkel illusztrált értelmetlen tartalmu meséket olvasott. A sok ülés miatt Pali melle belapult, háta kigörcbült, hasa, gyomra összeszorult, s mivel szeme megromlott, az orvos szemüveget rendelt. A szülők nem aggasztotta a szemüveg viselés szükségessége. Sok jeles férfi jár szemüveggel, de inkább fájt a fiu hibás testtartása.

Az orvos vigasztalta a szülőköt. A fiu tartása megjavulhat még, ha sokat levegőn jár, ha jó étvágygyal fog enni, ha szorgalmasan tornázik és uszodába jár. Porokat is rendelt.

Egy ideig követték az orvos több rendbeli tanácsát, de aztán csak a porokat vétettek be szorgalmasan Palival.

Ismét pár év mult el. Pál kívülről szavalt a világirodalom jeleseiből, zongorajátéka művészi. Mintaképe a szolid, okos és tanult ifjunak. Betanulni tudott, de gondolkodni és itélni nem. Késő estéket töltött

Krónika a hétről.

A politikai világ nagy érdeklődése fordul az önálló nemzeti bank létesítése érdekében megbízott szakértők véleménye felé. Ezek a meghívás sorrendjében jelennek meg a parlamenti bizottság előtt és bár nyilatkozataik eléggé tartózkodók, az önálló nemzeti bank létesítésére általában nem kedvezőtlenek, noha a kezdet nehézségeit valamennyien hangsúlyozzák. Meghallgatták eddig a többek közt *Kornfeld Zsigmondot*, a hitelbank elnökét, *Barta Arnoldot*, az Agrár bank vezérigazgatóját és másokat. Nagy feltűnést keltettek *Pallavicini Ede* őgróf, a kiváló pénzügyi szaktekinély nyilatkozatai, a ki *bátor szavakkal ítélte el azt a habozást*, a melyet ezen kérdés körül tanusítanak. »Hogyan lehet — így szólott többek közt — egy nemzetet azzal ijeszteni, hogy szegény és eladósodott és hogy nehézségei lesznek! *Bizalom nélkül, határozottság nélkül még egy nemzet sem tudott előrehaladni.*» Az előadás nagy meggyőző erővel hatott mindenkire. Hasonló bátorító nyilatkozatot tett *Jankovich Béla* egyetemi tanár, a ki kategorice kijelentette, hogy az önálló bank felállításának semmi akadályja nincs. A bizottság a jövő héten folytatja a szakértők meghallgatását. Szóval az előkészítés komoly munkája megindult: az önálló nemzeti bank ügye a megvalósítás stádiumába jutott.

A képviselőház kisebb javaslatokat tárgyal. A jövő héten lesz a javaslatok harmadszori olvasása. Ezek a törvényjavaslatok: az államvasuti beruházásokról szóló javaslat folytatásának tárgyalása; az állami vasgyárak tüzelőanyagának biztosításáról, a vácz-gödöllői vicinális engedélyezéséről, a rudolfsnádi ármentesítő tarsaságnak nyújtandó segélyről, a közegészségügy rendezéséről s az ingyenes elemi népoktatásról szóló törvényjavaslatok. A képviselőház bizottságai is dolgoznak. Az igazságügyi bizottság június 10-én délután 4 órakor a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatot tárgyalja, a közoktatásügyi bizottság csütörtökön, e hó 11-én délután 5 órakor tárgyalás alá veszi a gazdasági nepoktatásról szóló törvényjavaslat. A pénzügyi bizottság tegnap délután foglalkozott az elemi iskolai oktatás ingyenességéről szóló törvényjavaslattal. Az ülésen *Szell Kálmán* elnököt és a kormány részéről *Apponyi Albert* gróf miniszter és *Mezőssy Béla* államtitkár voltak jelen. *Hoitsy Pál* a pénzügyi bizottság nevében elfogadásra ajánlotta a javaslatot. *Földes Béla* főszóalálása után *Holló*

tanuló-asztala mellett és ha házitánítója nem segítette, nem volt képest megfejteti algebrai, geometriai feladatait.

Pál nyolczadik osztályba került. Büszkesége és reménye volt szüleinek. Mindenki dicsérte szorgalmáért, magaviseletéért és műveltségéért.

A fiu magas volt, de meggörnyedt, kissé félvállu. Az érettségi vizsgálat miatt sokat éjelezett. Arcza, két pofacsontja tájkán nekipirult, szemei lángoltak, álmatlan lett, éjel mintha forrósága lett volna, folytonosan köhécselt. Hiába jött a házi orvos, a gyöngye test nem bírta tovább a megrakott lélek terhét és megtörtött.

Fonákul, elégtelenül gondozták amazt és értelmetlenül, tulságosan sarkantyúzták ezt. Határt tartva, amazt kellő időben, támogatva, ezt pedig erősítve, más utra terelhetők volna a család sarját. De nem úgy történt, nem rosszakaratból, nem gondatlanságból, hanem a mai kor születe elfogultságából és előítéletből. Húsvét után szép tavaszra derült. Hiába! *Pál* nem ment többé iskolába! Elment messze, messze pihenni. Vissza maradt egy megtört anyának és egy keserűen csalódott apának mérhetetlen fájdalma.

Lajos a tanítóképző-intézetek államosítását kívánta. *Apponyi Albert* gróf megjegyzi, hogy a javaslatban levő számok maximális számok, úgy, hogy tandíjkárpótlás czimén többé szaporodásról szó sem lehet. A javaslat benyújtásával reméli, hogy az egész művelt világ előtt emelte a nemzet tekintélyét. A hatodik szakaszhoz azt a módosítást ajánlja, hogy a felekezeti iskolák a törvény föltételeinek be nem tartása miatt csak az illetékes egyházi főhatóság értesítése mellett zárhatók be. A bizottság ezt és az egész javaslatot a közoktatási bizottság módosításaival elfogadta. *Rátkay László* kérte, hogy a törvény végrehajtási rendletét terjeszse a miniszter a Ház elé. *Apponyi Albert* gróf kijelenti, hogy a rendlet példányai a képviselők rendelkezésére állnak. Azt, hogy minden végrehajtási rendletet a képviselők megkapjanak, előbb a Háznak kellene elhatároznia. *Szell Kálmán* elnök kérésére a bizottság az állattenyésztési javaslatot is letárgyalta és elfogadta.

A képviselőház földművelésügyi bizottsága *Papp Elek* elnökletével ülést tartott az állattenyésztés fejlesztéséről szóló javaslat dolgában. *Vásárhelyi Dezső* ajánlotta a javaslatot elfogadásra. Módot nyújt a javaslat arra, hogy az állam segítségével községi és közbirtokossági legelők alakulhassanak. *Mezőssy Béla* államtitkár hangoztatta, hogy a javaslat valóban közszükséglet. Körülbelül 20 millió értékű közlegelő beszerzését teszi a javaslat lehetővé. Ez kétségtelenül hatalmas kezdet. A bizottság elfogadta a javaslatot.

Gaal Gaston levele választóíhoz.

A katonatiszti fizetések miatt — mint említettük — *Gaal Gaston*, a lengyelítói kerület képviselője a függetlenségi pártból kilépett. A képviselő beküldte lapunknak levelét, melyvel kilépését indokolni igyekszik. A levél így szól:

»Nyilt levél a lengyelítói választókerület választó polgáraihoz!

Tisztelt Polgártársaim! Folyó hó 23-án a függetlenségi és 48-as párt értekezlete után, az alábbi levelet intéztem vezéremhez, *Kossuth Ferencz* excellentiájához:

„Mélyen tisztelt elnök ur! Kegyelemes uram! A kormánypártból való, élő szóval már bejelentett kilépésem van szerencsém ezuttal írásban is tisztelettel tudomásodra hozni. Végtelenül sajnálom, hogy ebből kifolyólag az adott helyzetben személyedtől és a párttól is. — a melyhez immár husz éve tartozom — szintén meg kell válnom, de meggyőződésem szerint nem maradhatván tovább a kormánypárt tagja, a meddig a koalíció főnáll: a függetlenségi pártkörből is ki kell lépnem. Azt talán mondanom sem kell, hogy függetlenségi pártállásomból folyó kötelességemet, sőt a koalíció feladatait is addig a mértékig, a meddig vállaltam, a párt keretein kívül is állom és becsületesen teljesíteni fogom; csupán azon a mértéken túl is elmenni tiltja a meggyőződésem. Bejelentésem szives tudomásulvételét kérve, változtatlan, őszinte ragaszkodással személyed s függetlenségi bajtársaim iránt, mely tisztelettel vagyok igaz híved *Gaal Gaston*.”

A levél s a pártkörből való kilépésem magyarázatául nincsen sok mondanivalóm; miután a helyzet és elhatározásom indító oka végtelen világos.

A mikor a kerület megtisztelt azzal, hogy képviselőül felleptetett, programot adtam, a mely a koalíció programja volt s ennek alapján lévén egyhangúlag megválasztva, a kerület minden egyes polgára jogosan várhatta el tőlem annak a programnak lelkiismeretes betartását.

Ebben a programban kifejezetten benne volt, hogy az átmeneti idő alatt katonai kérdések sem az uralkodó, sem a nemzet részéről nem vettettek fel, hanem

azoknak végleges megoldásáig, a mely már az új választási törvény alapján összeülő parlamentnek képezendő feladatát, a katonai kérdés a régiben marad.

Ez a helyzet a katonatiszti fizetések felemelésének felvetése által — és pedig osztrák reszről — megbolygattatott. Kiragadtatott a katonai kérdés egy része, a melynek rendezése a nemzetenek pénzáldozatával jár, a nélkül, hogy ezzel a lépéssel egyuttal szerves kapcsolatba hoztatott volna a katonai kérdés egész complexumának a királyt és a nemzetet egyuttal kielégítő rendezése.

Miután ez nem történt meg, s viszont a programtól, melyet választóim előtt vallottam, el nem térhettem, kijelenttem a 23-án tartott pártértekezleten, hogyha az egész katonai kérdés megnyugtató rendezése munkába vetetik, ebben a kormányt készséggel támogatom, de e nélkül a katonatiszti fizetések felemelését meg nem szavazhatom, s ha szükségessé válik kész vagyok eljárásom következményeit viselni.

Ezzel szemben a párt egyik kimagasló vezérfőfő s a kormánynak is tagja, *Apponyi Albert* gróf ő excellentiája utánam felszóalván egyenesen személyemmel kapcsolatban azt az álláspontot foglalta el, hogy helyesen teszem, ha a consequentiákat levonom.

Ennélfogva még a pártértekezlet folyamán beállott a szükségesége annak, hogy a kormányt támogató pártok koalíciójából kilépjek. Sajnos, hogy ezt nem lehetett másként megoldani, minthogy egyuttal a függetlenségi pártkörből is ki kellett lépnem.

Ez meg is történt. Sem a kormánypártnak, sem a pártkörnek tagja nem vagyok. Egyébként pedig maradtam az, a ki voltam. Tovább is szolgálom a függetlenségi párt ügyét s ezzel hazamat szerény tehetséggel, de becsületes törekvéssel. A kormánynak ellenzékét csinálni nincs szándékom. *Kossuth Ferenczet* — epp úgy vezéremnek, s a függetlenségi pártot — pártomnak tekintem, mint azelőtt. A vállalt programot utolsó pontjáig teljesítem, csak azontul is menni s választóimnak adott szavamat ez által megszegni, soha semmi körülmények között nem fogom.

Nem hoztam el hazulról egyebet, mint saját részemről: becsületes törekvésem alapuló nyugodt lelkiismeretet, s az önök részéről: egyéni és politikai megbízhatóságomba vetett hitet — úgy az utóbbit, mint az előbbit, mely egyetlen kincsem tisztán és sértetlenül kívánom megőrizni. Budapest, 1908. május 26. Hazafias üdvözlettel: készséges hívek *Gaal Gaston* orsz. képviselő.

H I R E K.

Varosi közgyűlés.

Kaposvár r. t. város képviselőtestülete f. hó 4-én rendes közgyűlést tartott.

A városi közgyűlés a polgármesteri jelentés felolvasásával s tudomásul vételével kezdődött.

Hirschmann Mór indítványozza, hogy a kevés jövedelmet hozó városi központi vendéglő eladása legközelebb kerüljön tárgyalás alá, *Horváth Imre* pedig kideríteni kéri azon városatyá személyét, ki a „Somogyvármegye” ezimű lapban rágalmozza a testület tagjait.

Dr. Rusa Ernő azon indítványa, hogy a városban sürgősen *Kossuth-szobor* állíttassék s ehhez a város hozzájáruljon, elvileg egyhangúlag elfogadtatott annak hozzáadásával, hogy a mennyiben három hónap alatt a szükséges összeg nyújtás útján be nem folya, a hiányt a város fogja fedezni. A nyomban megkezdett gyűjtés a jelenlevő városatyák közt 1655 koronát eredményezett, a mi azt jelenti, hogy

Kossuth Lajos édes apánk szobra a jövő évben városunk központját ékesíti.

A piaczi és vásári árusításról alkotott szabályrendelet jóváhagyása végett újból felírta a képviselőtestület a Belügyministerhez, mert az a legfontosabb, hogy az elővételektől a kofák eltiltassanak.

A polgári iskoláknak hétosztályúvá leendő szervezését az országgyűléstől feliratban kérelmezi.

Az árucarnok építése tárgyában a pályázat ki lesz hirdetve.

Az általános szennyvíz levezető csatorna megépítése a felülvizsgált tervezet szerint elhatározottat s az előjáróság kötelességévé tétetett, hogy az előmunkálatokat sürgősen teljesítse.

A városi vízmű szifoncsatornájának helyreállítását, mely előreláthatólag a vállalkozó Herczeg-czégét terheli — elrendeltetett oly hozzáadással, hogy 12 új kut létesítése iránt az előjáróság mielőbb tegyen előterjesztést.

Az aggápolda kibővítése, a szigetvári elemi iskola mellett még négy tanterem építése s tanítói állások betöltése iránt a közoktatásügyi miniszterhez felirat intézése elhatározottat, ugyanott városi orvosi állás szervezése azonban egyelőre függőben marad.

A baromfi hizlaldának kövezetvámelengetést — a Pécsi-utczának pedig a világító lámpák szaporítását — nem engedélyezték.

A községi választók névjegyzékének összeállítására Lencz Sándor, dr. Fleiner Mór és Königsberg Viktor, az igazoló választmányba pedig dr. Zánkay Gusztáv és dr. Berger Samu küldettek ki.

Az iszákhegyi syndikatusnak megengedtetett, hogy a vízvezetékét saját költségükön megépíthetik; Bauer Testvérek kérelmére pedig a vízvezeték esőhálózata a Honvéd-utca végétől az Arany-utczában keletre meghosszabbítatik, Szabados Lare és társai szőlőjébe azonban a város nem adhat vízvezetékét, mert csak közutakon lehet.

Több kisebb-nagyobb ügy letárgyalása után a közgyűlés este 7 órakor végződött.

A Kossuth-szobor.

Kaposvár város képviselőtestülete a szerdai közgyűlésen foglalkozott a Kaposvárott emelendő *Kossuth* Lajos szobor kérdésével azon indítvány folytán, a melyet dr. Rusa Ernő lapunk szerkesztő-tulajdonosa terjesztett a képviselőtestület elé.

Az indítvány ismeretes — „mondja ki — így szól az — a közgyűlés, hogy a már megígert 5000 koronán felül, amennyiben és ameddig arra szükség lesz, évente a Kossuth-szoboralap javára 5000 koronát költségvetésében beilleszt és a Kossuth-szoboralaphoz csatolja, hogy annak gyümölcsözése is a Kossuth szoboralapct gyarapítsa“.

A tanács, mely az indítvánnyal előzőleg foglalkozott, azt javasolta, hogy egyzsersmindenkorra összesen újabb 5000 koronát szavazzon meg a város Kossuth-szobor alapjára.

Rusa Ernő dr. megindokolta indítványát s kérte annak elfogadását.

Csorba Ede nem tartotta helyesnek, hogy adóból emeljék a szobrot. Ajánlja: indítsanak széleskörű gyűjtést, ő a maga részéről újabb 200 koronát ajánl fel.

Szabados Imre jelentős összeget, mintegy 3000 koronát tudna összehozni, úgy, hogy minden városi képviselő 25 koronát adozzon a szoborra.

Nemes Manó is a gyűjtés mellett szólalt fel s felajánlott 50 koronát.

Dr. *Marton* Gyula, *Kemény* Samu és dr. *Zánkay* Gusztáv felszólalása után

Csorba Ede újból felszólalt s indítványozta, hogy a képviselőtestület *indítson széleskörű gyűjtést, melynek eredménye után 3 hónap múlva a közgyűlés újból foglalkozzék az ügyvel és esetleg még szükséges összeg fedezése iránt akként határozzon, hogy a szobor mielőbb felállítható legyen.*

Többen felszólaltak még, így dr. *Rusa* Ernő is, a ki szintén hozzájárult *Csorba* indítványához, mire a közgyűlés azt egyhangulag elfogadta. A gyűjtés nyomban megindult és rövid idő alatt 166 koronát gyűjtött össze a szobor javára. Adományoztak a következők:

Csorba Ede amár előzőleg aláírton kívül 200 kor., Izraelita hitközség 200 kor., *Kemény* Samu 100 kor., *Matocsy* József 10 kor., *Regi* tulipán szövetség *Rusa* Ernőné elnöknő útján 10 kor., Dr. *Rusa* Ernő 50 kor., *Nemes* Manó 50 kor., Dr. *Zánkay* Gusztáv 100 kor., *Horvat* Imre hentes 10 kor., *Károly* József 25 kor., *Golobits* Pál 20 kor., *Weisel* Samu 20 kor., *M. szent* korona orsz. vasuti szövetsége kaposvári kerület 20 kor., Dr. *Haidekker* Károly 25 kor., *Lencz* Sándor 50 kor., Dr. *Löwentritt* Ödön 15 kor., *Klein* Gyula 25 kor., *Kotzián* Emil 25 kor., *Kornis* József 10 kor., Dr. *Berger* Samu 25 kor., Dr. *Fleiner* Mór 25 kor., *Szabados* Imre 25 kor., *Jüngling* István 10 kor., *Grünvald* Lipót 50 kor., Dr. *Weisz* Albert 25 kor., *Hágelman* Károly 10 kor., *Löbl* Zsigmond 50 kor., *Vegh* Endre 10 kor., *Csukly* Gyula 10 kor., *Weiller* József 10 kor., Dr. *Gulyás* Ferencz 20 kor., Dr. *Marton* Gyula 20 kor., *Porkoláb* Zsigmond 10 kor., *Hirschmann* Mór 20 kor., *Meszliényi* György 10 kor., *Szarka* János 40 kor., *Badánti* Antal 10 kor., *Légár* József 10., *Fazekas* György 10 kor., Dr. *Herczeg* Mór 10 kor., Dr. *Varga* Lajos 10 kor., *Betrán* Márton 10 kor., *Légár* Lajos 10 kor., *Toth* János 10 kor., *Kutas* János 10 kor., *Biczó* István 10 kor., *Härtner* László 20 kor., *Gyurisits* József 10 kor., *Bereczk* Sándor 25 kor., Dr. *Nemes* István 10 kor., *Möhler* János 10 kor., *Csukly* Károly 10 kor., *Siposs* Géza 10 kor., *Kovács* Soma 10 kor., *Szabadi* János 10 kor., *Bauer* Jenő 25 kor.,

— *Kinevezések.* *Kapotsfy* Jenő főispán *Barna* Géza kisbári segédjegyzőt a kisbári, *Osskó* Irnák balatonszentgyörgyi

anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **Az érettségi.** A helybeli gymnasiumban e hó 11, 12, és 13-án tartják a szóbeli érettségi vizsgálatot, amelyen *Timár* Pál Budapesti VI. ker. állami gymnasiumi igazgató miniszteri biztos fog elnökölni.

— **A kaposvári czellövők.** A kaposvári testgyakorlók köre tudvalevőleg czellövő versenyt rendezett. E verseny díjára a honvédelmi miniszter 100 koronát adományozott, mivel azonban versenydíjakban annak idején nem volt hiány, az egyesület a miniszter adományát fegyverek beszerzésére fordítja. A miniszter leirata így szól: 5685. elnöki szám. A Kaposvári Testgyakorlók Köre Tekintetes Elnökségének Kaposvár. A czellövés és katonai kiképzéséről szóló jelentését megleléssel vettem tudomásul. A május 9-én tartott verseny alkalmából utólag 100 (egyszáz) koronát küldök, amely összeget tetszése szerint vagy a nyertesek utólagos jutalmazására, vagy a lövészképzéshez szükséges szerelvényeinek kiegészítésére használhat föl. Budapest, 1908. évi június 2-án. A miniszter helyett: *Bolgár* államtitkár.

— **A tűzoltószövetség.** A somogyvármegyei Tűzoltószövetség augusztus 23-án Nagyatádon tartja meg idei közgyűlését.

— **Tolnamegye a magyarságért.** Tolnavármegye magyarosító alapja ez idő szerint 127.000 korona, amelyből 5000 korona került most a magyarosító tanítók és a magyar nyelvben előhaladást tett tanulók között kiosztásra. Tolnavármegye közönsége ezen alapot pótdadó útján teremtette elő, mellyel a magyarosítás terén igen szép eredményeket ért el. E vármegye előrehaladott kulturális érzékéről tesz tanuságot, hogy annak idején főgymnáziuma, muzeuma, es magyarosítási alapja részére pótdót szavazott meg, melynek segítségével a kulturának jelentékeny áldozatot hozhatott.

— **Vásári vasut.** Folyó hó 2-tól kezdve Kaposvár és Almamellék között a kaposvári hetivásárok napjain, azaz minden kedden és pénteken, továbbá a kaposvári országos vásárok napjain külön vásári vonat közlekedik. A vásári vonatok mindenkor 11 óra 20 perczkor indulnak Kaposvár állomásról és 12 óra 50 perczkor érkeznek Almamellékre.

— **Országos jubileumi zárandoklat** *Lourdesbe* augusztus hó 8-án indul Gyulabalogasszony ünnepére dr. Városey Gyula kalocsai érsek ur ónagyméltósága védnöksége alatt. A zárandoklat lelkivezetését egy több tagból álló papirendezőbizottság látja el. Utirány: Budapest, Wien, Salzburg, Innsbruck, Mária-Einsideln, Genf, Lyon, Parray, le-Monial, Cette, Lourdes, Lyon, Bern, Innsbruck, Wien, Budapest. Árak: I. oszt. 460 kor., II. oszt. 320 kor., III. oszt. 210 kor., Programmal és felvilágosítással szívesen szolgál *Fehér* Ferencz pleb. Eber, *Esztergom* m. *Domonkos* István, *Nyul*, *Győr* m. *Benyács* István *Csacza*, *Trencsén* m. *Hegedüs* Lénárd, pleb. *Bajmok*, *Bács* m.

Mit igyunk ?

hoey egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer

Igyunk mohai

Igyunk mohai

Igyunk mohai

Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légesőhuruttól szabadulni akarunk.

forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.

forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.

forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai **Ágnes-forras**, mint természetes szénsavdus ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyuvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönbébb **gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknek, 26 év óta** bebizonyosodott, hogy még **ragályos betegségek**től is mint typhus, kolera, megkíméltettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai **Ágnes-vízzel** éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetelen olvasható. Háztartások számára másféltéresnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű, mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az **Ágnes-forras** vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét **ingyen** kapható. **Forráskezelőség.** Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőkben.

Kedvelt borviz!

KÖZGAZDASÁG.

Nyomor és osztályorsjáték.

Ujabb időben iróink kifogyhatatlan tárgya az a nyomoruságos helyzet, melybe az ország gazdasági állapota sodortatott. A drágaság, helylyel-közzel, hébe-hóba és rendszeresen csak pillanatnyilag, főleg az évszaki viszonyok kedvező behatása következtében alig észrevehetően enyhül, állandóan fokozódik. A lakosság minden rétegéből, a háza minden tájékról felhangzik a zokszó, hogy a létmentés sulyos küzdelmében már-már elernyed a nép legjava. A ma nem biztosítja a holnapot, a jelen szürke képét nem vidítja fel a jövő leghalványabb reménysugara.

S amikor az ország népe ilyen kinokkal gondokkal terhelt inséges helyzetben vergődik, amikor minden jó hazafi aggódik a háza jövő sorsa iránt, amikor nem tudjuk, nem is sejtjük, mi sors, mi végzet, mi sulyos csapások várnak még reánk, a csalafintságokban kiapadhatatlan spekulánsok még mindig találnak elég anyagot a szegénység mocsarában, mit alantas céljaikra felhasználhatnak. Miként a varjúk a döghullásra csapnak le, úgy szorítják körmeik közé ők is közgazdaságunk elkorhadtt hulladékait.

Eszközeikben nem válogatósak, csak elérhessék céljaikat, melyek között nézetük szerint a legfontosabb: a mások szegénysége révén való meggazdagodás.

Olvaszuk csak a napilapok újdonságyrovatait. A furfangos szélhámosság menyinyi ezer és ezer féle válfajával találkozunk ott. Egy rövid cikk keretében még csak jelezni sem lehet mindazokat a csalásokat, mik az emberi ész elkorcsosult leleményességének — a rafinériának — születtjei. Ezek fölött a csalások fölött mint Damokles — kard csüng a büntető törvénykönyv, noha bizony elég gyakori eset, hogy még ennek hatalma sem terjed ki minden szélhámosásra, másrészt pedig a csalások jelentékeny része meg se büntethető és sok csalónak sikerül a büntető igazságszolgáltatás keze alól kiskikítani.

Vannak azután még oly cselekedetek is, melyek ellen még a közönséges igazságérzet sem szólal fel, mégis az erkölcsileg fejlettebb emberek lelkében szunnyadó ethikai érzület lázong fel ellenük. Ezek ellen a cselekedetek ellen, melyeket csak az érzékeny mérésű judicium képes kifogásolni, a büntető törvénykönyv természetesen nem tartalmaz megtorló paragrafusokat, sőt azok nem ritkán még állami védelemben is részesülnek, a társadalmi bajokkal és azok lehető orvoslásával foglalkozó szociológus azonban nem térhet ki az említett cselekedetek kritizálására, ostromozására elől.

Rugója és egyszersmind talaja is az ilyen ethikailag nem kifogástalan cselekedeteknek a telhetetlen nyereszkesedési és a kíméletlen gyorsaságu meggazdagodási vágy, melynek kielégítésére minden eszközt, minden módot, sokszor még a legeggyűbb is, másszor a legyafurtabb jó — különösen, ha ideális tökéletesedésre nem vergődhető törvénykönyv ellenük tiltó intézkedésekkel nincs ellenük. Mert a törvénykönyv is csak emberi mű, a mely lehet kitűnő, sőt példás is, de mint minden más emberi mű, a tökéletesség csak megközelíthető, de teljesen nem bírhatja. Itt-ott mutatkozó hiányosságaiból élnek azok, kik önös céljaikat akaják elérni. De nemcsak a hiányosságai, maguk a rendelkezései is megengednek egyes dolgokat, miket kevésbé a jogérzet, mint inkább az elkerülhetetlen oportunitási szempont tesz indokoltakká. Ebbe a kategóriába tartozik minden sorsjegyzület, mert azt a tulnyomóan legtöbb esetben hiu reményt keleti fel az emberekben, hirtelen jólétre vergődhetnek és azt a reménykeltést busásan megfizetik. Még megjárja, ha a kibocsátott sors-

jegyeknek van valami reális értékük, úgy, hogy tulajdonosaik az éveken át tartó házások után legalább visszajutnak a befizetett tőkéhez és nem veszítik el a sorsjegy egész árát, mint például az osztályorsjegyeknél, hol tulajdonosaik közül elenyészően kevesen nyerhetnek, fele része pedig biztosan elveszti befizetett pénzét.

Pang a kereskedelem, jajgatnak az iparosok, diplomás férfiak, hivatalnokok, a földművelők, szóval csaknem az egész nagy társadalom csak tengődik, de virul az osztályorsjáték. Néhány év alatt tízezerrel, majd ismét — mint a »Budapesti Értesítő« írja — tizenötezerrel emelte fel sorsjegyeinek számát.

Bizony ideje volna már, hogy a józan magyar társadalom megadná az ilyen merész kísérletekre az egyedül helyes feleletet — a bojkottot.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Rusa Ernő.

Cimbalmot

ne vegyen, míg

Reményi Mihály

a magy. kir. zeneakadémia házi hangszerkészítőjétől árjegyzőket nem hozatott **Budapestről Király-utca 57.**

Minden hangszerről árjegyzék külön kérendő.

1908. sz.

Árverési hirdetmény és feltételek kivonata.

A marczali kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi hogy **Szabó János** szennai lakos végrehajtónak **Keresmár Istvan** nemesdedi lakos végrehajtást szenvedő ellen 400 kor. és 1200 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az új árverést Szabó János késedelmes árverési vevő ellen alsó Szabó Lajos nemesdedi lakos kérelmére elrendelte.

Ennek következtében a kaposvári kir. törvényszék, illetve a marczali kir. járásbíróóság területén fekvő Keresmár Istvánnak a nemesdedi 1313. sz. tjkyben felvett 145. hrsz. (ház, udvar, kert) ingatlanra 866 korona; a 98. sz. tjkyben felvett 917. hrsz. (erdő, legelő a Bilkáni dűlőben) ingatlanra 126 korona, 1339. hrsz. (szántó és rét a Közép-Cserhátban) ingatlanra 63 korona, az 1360. hrsz. (szőlő rét a Közép-Cserhátban) ingatlanra 8 korona kikiáltási árban **1908. évi július hó 2 napjának d. e. 10 órakor** Nemesded község házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladásra kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet nem tette, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is eladni fog
2. Árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási árnak 10 százalékát, vagyis 86 kor. 60 fillért, 12 kor. 60 fillért, 6 kor. 30 fillért, 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, vagy 1881. LX. t. cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési hirdetmény és feltételek többi pontja a marczali kir. járásbíróóság mint tkönyvi hatóság irattárában és Nemesded község házában tekinthetők meg.

Marczali, 1908. évi május hó 19-én.

A kir. járásbíróóság tkönyvi hatóság.

Gönczy József, kir. jbiró.

PÉNZKÖLCSÖN!

20.000.000 korona áll rendelkezésére 1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró **köztisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak** csak kötlevevényre. — **Váltó nem kell!** Megkeresésnél közzelendő: életkor, törzsfizetés és szolgáltatási idő

Jelzálogkölcson:

földekre és jó helyen fekvő, értékes bérházakra, 4 százalékos 10-60 évig terjedő törlesztésre. — Jutalek utólag. Válaszbélyeg.

Országos Hitel-
és Kölcsonszervező Vállalat
BUDAPEST,
VI. ker., Izabella-utca 67. szám.
Telefon: 101 28.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű dugyökérezetű, teljes felelőség mellett szállítók következő fajokban:
Borfajok: Erdei, Oiasz-Rizling, Kövidinka, Nemes kadarka, Furmint, Slankamenka, Burgond, Oporto, Mézész-tehér, Karbenet, Sárfehér, Ezerjó, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajok: fehér és piros Chasse-las, Passatuti.

1000 db. sima zöldoltvány	80 kor.
1000 „ gyökeres I. oszt. 2 éves	180 „
1000 „ II. oszt.	140 „
1000 „ sima Ripária-Portális I. oszt.	16 „
1000 „ II. oszt.	9 „
1000 „ gyökeres I. oszt.	30 „
1000 „ II. oszt.	18 „
1000 „ fásoltvány I. oszt.	200 „
1000 „ II. oszt.	140 „

Előlegül az ár **egynegyed** részét beküldeni szíveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi ár szerint szállítok.

Tisztelettel
Sarkány József
Gyöngyös, (Heves n.)

Nagy melékkereset

Magas jutalékot

fizetünk olyan egyéneknek és vidéki ügynököknek, kik részvényeknek részletfizetésre való eladásával kívánnak foglalkozni.

Általános
Bank Részvénytársaság
BUDAPEST,

Erzsébet-körút 30. szám.

SZÉKELY ÁRMIN FIAI polgári és egyenruha szabók.

A m. kir. államvasutak,
a cs. és kir. közös hadsereg,
a m. kir. honvédség
szerződéses egyenruha szállítói

Kaposvár.

Készítenek finom polgári öltönyöket, felöltöket, minden
fegyvernembeli egyenruhákat.

Raktáron tartják a legfinomabb szöveteket, kitűnő minőségű férfi- és, fiu-
ruhákat, bundaskabátokat, utazóbundát, kalapot, sapkát.

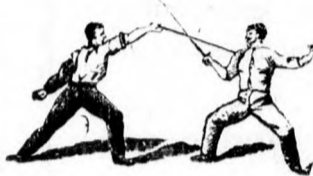
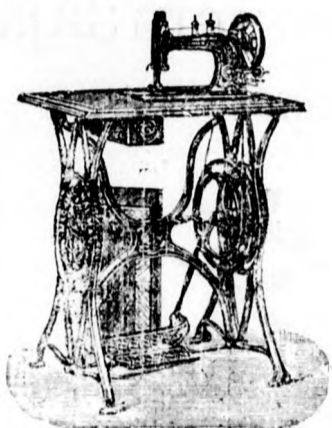
Tüzoltó egyenruhák önkéntes testületek részére előnyös árban és előnyös
fizetési feltételekkel.

 Bizományi raktár a hirneves gácsi lópokróczokból.

BIRÓ ADOLF

SINGER ES TERESA varrógép és kerékpár bizományi üzlete
KAPOSVÁR, Főutca 25,

 a Somogy megyei Takarékpénztárral szemben.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Kapos-
várrott, Főutca 25. sz. alatt

varrógép és kerékpár bizomány üzletet

nyitottam, hol Singer-féle és egyéb gyártmányú kü-
lönféle varrógépeket, kerékpárokat, varrógép és ke-
rékpár alkatrészeket, továbbá mindennemű sportcikkeket
nagy választékban tartok raktáron és jutányos áron bocsátom a
n. é. közönség rendelkezésére.

Dus választéku raktáram szives megtekintését kérve, azon
reményben, hogy támogatásukat mihamarább kiérdemelni szeren-
csés leszek, vagyok kiváló tisztelettel

Biró Adolf

Kaposvár, főutca 25.

Somogyvármegye legnagyobb
női kalap és divataruháza

FEKETE LAJOS

Kaposvár,

Főutca 8, Kemény palota.

Nagy választék diszített
és diszitetlen női és
gyermek szalma, csipke
és utazó kalapokban.

A híres Turul cipőgyár főraktára.

FIUMEI

kávè és tea behozatali raktár.

Tulajdonos Rácz József,

Kaposvár, Erzsébetut 7. Piacztér.

Kávè

Tea

Rum

Csokoládé

Cacao

Czukorka

Borok

Olesó áiak.

SCHLESINGER ALBERT ÉS JÓZSEF

fakereskedők és gőztéglyárosok Kaposvárrott

a nagyérdemű közönség becses tudomására hozták, hogy ujonan épült és berendezett

GŐZTÉGLAGYÁRUKBAN

kitűnő minőségű hornyolt cserepet, párkány-, szin-, járda- és ékteglát,
szárazan préselt keramitot és alagesöveket állítanak elő,

mely felsorolt anyagokat ugy helyben, valamint vidékre a legpontosabban szállítják.

Megrendelhető:

 a Kaposvári Kereskedelmi és Iparbanknál.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó, ágytolltisztító és gőzműfestő intézete.

Kaposvár, Fő-utca 31. sz., saját házában.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

**plissirozó, guvrirozó, vegyészeti ruha-
tisztító és gőzműfestő gyárát,**

mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánliuk háziasszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100%-kal növekedik.

Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

Tévedés,

ha valaki azt mondja, hogy jobb kávét — vagy pedig olcsóbban tud kávét szállítani mint

Fratelli Deisinger

fiumei cég

BUDAPESTEN

a királyi bérpalotában.

Nyomdai munkákat

jutányos áron készít

Kéthelyi L. és Társa

könyvnyomdája

Kaposvár.

Hónig József

divatáruhaza

Kaposvár, Korona-utca 10.

Különlegességek saját készítményü

valódi

angol zephir ingekből,

női ingblousokból.

Kész gyermekruhák és kötények.

Kész női fehérneműk,
vászón- és sifon-raktár.

Fürdőruhák nagy választékban.

100,000 db.
készlet.

Szegfű és Rózsa

100,000 db.
készlet.

Skorka János rózsá- és szegfűteleptulajdonos ajánl direkt külfországból beszerzett

óriás virágu Rem-szegfűket és nyakba nemesített Bokor-rózsákat.

E nagy készlet miatt egyideig 30 százalékot engedélyezek. Arjegyék ingyen és bérmentve.

Több díjjal kitüntetett nagy virágkötészetemben mindenféle csokrok, koszorúk mélyen lezállított áron készíttetnek.

Tenyésztő telepemről vágott virágjaimat és begyökeresedett cserepekben nyiló rózsákat, szegfűket, jáczintokat stb. a legolcsóbb napi áron szállítom.

Sok nemesfajú szegfűmagjaimról szól név-árlappal készséggel szolgálók.

SKORKA JÁNOS

5 hold rózsá- és szegfűtelepe
B.-Szarvason.

„AZ UJSÁG”

politikai napilap.

Felelős szerkesztő: GAJARI ÖDÖN. — Társszerkesztő: AGAI BÉLA.

Főmunkatársak: Herczeg Ferencz, Kenedi Géza, Kobor Tamás, Kozma Andor, Mikszáth Kálmán.

Előfizetési árak: 1 hónapra 2 kor. 40 fill. negyedévre 7 kor. félévre 14 kor. egész évre 28 kor.

„AZ UJSAG” a DIVAT SZALON-nal együttesen előfizetve negyedévre 9 kor.

Czim: „AZ UJSAG” kiadóhivatala Budapest, Rákócziut 54.

Vidéki előfizetők figyelmébe.

Vidékről Budapestre érkező, itt tartózkodó vagy átutazó előfizetőinknek az Olvasóterem New-York Palota, Erzsébet körút 9, menetrendekkel, fürdők prospektusaival és egyáltalában minden tudnivalóval a legkészségesebben áll rendelkezésre.

Az olvasóterem reggel 8-tól este 8-ig van nyitva.

Nyomatott Kéthelyi Miksa könyvnyomdájában Kaposvárott.